

گزارشی از نمایشگاه‌های
سیار برگزارشده
اداره کل خدمات آرشیوی
(گروه ارتباطات آرشیوی)
تابستان ۱۳۹۸

فریبا امیری^۱ و حمیده بختیاری^۲

معرفی اسناد با موضوعات مختلف یکی از مسئولیت‌های مهم آرشیو ملی برای افزایش آگاهی تاریخی جامعه است. در همین راستا معاونت اسناد سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، به مناسبت‌های مختلف نمایشگاه اسنادی به صورت سیار در مراکز تحت پوشش و مراکز علمی پژوهشی برگزار می‌کند. گزارش حاضر، اسناد ارائه شده در نمایشگاه‌های تابستان ۱۳۹۸ را معرفی می‌کند.

۱- نمایشگاه حقوق

اسناد این نمایشگاه در ۲۷۶ برگ و ۲۶ قطعه عکس در قالب ۱۸۷ عنوان سند بنا به درخواست اداره کل حقوقی سازمان اسناد و کتابخانه ملی و برای ارسال به معاونت حقوقی ریاست جمهوری تهیه و تدوین شد. اسناد این مجموعه از دوره صفویه آغاز و با تک سندی از دوره جمهوری اسلامی به پایان می‌رسد و اغلب اسناد نیز به دوره قاجار و پهلوی تعلق دارند. با توجه به بازه اشاره شده می‌توان گفت بسیاری از اسناد نمایشگاه از جنبه هنری و زیبایی‌شناختی نیز اهمیت بسیاری دارند.

اسناد نمایشگاه موضوع‌هایی نظیر فرامین شاهان، انقلاب مشروطه، مجلس شورای ملی و وکلای مجلس، قوانین انتخاباتی و مصوبات مجلس، اعتبارنامه نمایندگان، اسناد حقوقی از قبیل مصالحه‌نامه، وقف‌نامه، استشهادیه، نکاح‌نامه و طلاق‌نامه را در بر گرفته است. تصاویر نیز

۱. کارشناس برنامه‌ریزی و بررسی اسناد و مدارک، اداره کل خدمات آرشیوی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران؛

amirifariba42@yahoo.com.

۲. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، کارشناس اداره کل خدمات آرشیوی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران؛

h-bakhtiari@nlai.ir.

بیشتر متعلق به دوره بعد از انقلاب مشروطه و تصاویری از مجلس و وکلای آن است. قدیمی‌ترین سند نمایشگاه متعلق به سال ۱۰۵۶ ق. / ۱۰۲۵ ش. و با موضوع میابعه‌نامه فروش املاک و مزارع واقع در سمیرم فارس است. لایحه قانونی اداره امور جلسات و نظام‌نامه داخلی مجلس بررسی نهائی قانون اساسی، مصوب شورای انقلاب اسلامی مربوط به سال ۱۳۵۸ ش. نیز جدیدترین سند مجموعه بود.

تصاویر نمای سر در عمارت مجلس شورای ملی و گلدسته‌های مسجد سپهسالار؛ ساختمان مجلس شورای ملی پس از به‌توپ‌بستن آن؛ گروهی از نمایندگان دوره اول مجلس شورای ملی؛ سر در عمارت مجلس شورای ملی؛ میرزا اسماعیل‌خان، ممتازالدوله، رئیس مجلس شورای ملی در زمان به‌توپ‌بستن مجلس؛ عده‌ای از نمایندگان دوره اول مجلس شورای ملی؛ حجت‌الاسلام سید محمد طباطبایی، نماینده تهران در اولین دوره مجلس شورای ملی؛ عده‌ای از نمایندگان اولین دوره مجلس شورای ملی؛ میرزا جوادخان سعدالدوله، نماینده طبقه اعیان تهران در اولین دوره مجلس شورای ملی؛ محمدعلی‌شاه قاجار، شاه مستبد و عامل به‌توپ‌بسته‌شدن مجلس شورای ملی اول؛ مظفرالدین‌شاه قاجار، امضاکننده فرمان تشکیل مجلس شورای ملی؛ آیت‌الله سیدعبدالله بهبهانی، نماینده طبقه علما و یهودیان در اولین دوره مجلس شورای ملی؛ حاج امام جمعه خوئی، نماینده مردم تبریز در اولین دوره مجلس شورای ملی؛ سیدحسین تقی‌زاده، نماینده تبریز در اولین دوره مجلس شورای ملی؛ میرهاشم دوه‌چی نماینده تبریز در اولین دوره مجلس شورای ملی؛ محمدحسین امین‌الضرب، نایب‌رئیس اولین دوره مجلس؛ محمدحسین امین‌الضرب، نماینده تهران در اولین دوره مجلس شورای ملی؛ تقی‌زاده و عده‌ای از رجال و امرای قشون؛ جمعی از مشروطه‌خواهان در بند اسارت پس از به‌توپ‌بستن مجلس؛ گراوری از نمای بیرونی و جلوخان مجلس شورای ملی؛ نمایندگان تهران در مجلس اول؛ تصویر نمایندگان اولین دوره مجلس شورای ملی، گراور سالنامه پارس، چاپ برلین؛ جشن گشایش اولین دوره مجلس شورای ملی، [۱۲۸۵ ش.؟]؛ جشن گشایش اولین دوره مجلس شورای ملی، [۱۲۸۵ ش.؟]؛ نمایندگان دوره اول مجلس شورای ملی، ۱۲۸۵ ش.؛ تصاویر جشن ملی سال دوم مشروطه در جلوی خان مجلس شورای ملی، [۱۲۸۶ ش.؟].

تعدادی از این اسناد نیز فاقد تاریخ مشخصی هستند. فهرست عنوان این اسناد عبارتند از: دستخط ناصرالدین‌شاه، مبنی بر احضار میرزا یوسف‌خان مستوفی‌الممالک برای تدارک سفر و احضار وزیر خارجه جهت مذاکره درباره سرحدات و سفر عتبات؛ دستخط ناصرالدین‌شاه، در خصوص حک دعای صباح روی ضریح امام علی^(ع) و امام حسین^(ع) و برداشتن مقداری از تربت امام حسین^(ع) برای خود، تعمیرات صحن حضرت عباس^(ع) و ضرب نشان حضرت علی^(ع)؛ مصالحه‌نامه واگذاری مایملک میرزا محمدحسن [نوابی] همراه با شروط معین وی در

آن خصوصاً از جمله: دادن خمس، رد مظالم، صرف مقداری از آن بابت برگزاری تعزیه ماه محرم و صفر و ساخت رباط برای زوّار عتبات؛ عریضه شماری از اهالی یزد به انجمن ولایتی و ایالتی، در اعتراض به تلاش مفسدان و متنفذین برای از بین بردن اساس مشروطه و عدم پیگیری امور از سوی وکلاء؛ نامه دلجویانه امیرکبیر خطاب به ناصرالدین شاه با هدف اصلاح ذهنیت شاه؛ دستخط امیرکبیر به شاه، درباره حسادت و بدگویی برخی از درباریان نسبت به وی و درخواست شرفیابی جهت رفع سوءتفاهمها؛ دستور محمدعلی شاه به اتابک اعظم، برای مقابله با شایعات و تنبیه مجرمان؛ بخشی از اسامی حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای ملی، تعداد نمایندگان و محل انتخاب؛ اعلامیه شماره ۱ هئیت‌های مذهبی خراسان، در حمایت از کاندیدهای حزب ایران نوین در انتخابات مجلس شورای ملی و مؤسسان؛ صورت اعضای رئیس کمیسیون داخله در مجلس شورای ملی؛ نمونه تعرفه انتخابات نمایندگان مجلس شورای ملی؛ پاسخ تلگراف مخابره شده به قزوین در خصوص حضور افراد بدون سمت رسمی در بهارستان؛ تشکیل کمیسیونی برای تهیه نظامنامه انتخابات و افتتاح مجلس شورای ملی با حضور یک‌سوم وکلای منتخب؛ گزارشی از چراغانی شهر و خوشحالی مردم از پیروزی مشروطه و تشکیل مجلس شورای ملی و انتخاب وکلای خود و دیگر رخدادها؛ گزارش عملکرد قوام‌الدوله حکمران شمیران در مسجد ملاجعفر و تهدید مردم به گرفتن تعرفه و انتخاب افراد مورد سفارش وی؛ مکاتبه در مورد اظهار شادی مردم از پیروزی مشروطه و تشکیل مجلس شورای ملی و دیگر رخدادهای شهر؛ اعلامیه تولیت آستان قدس (جواد الحسنی الحسینی) درباره برنامه‌های خود به منظور سروسامان دادن به امور موقوفات امام رضا^(ع).

اسناد متعلق به دوره صفویه تا آغاز دوره قاجار نیز عبارتند از: میابعه‌نامه فروش املاک و مزارعی واقع در سمیرم فارس، توسط جمشید بن شیخ احمد بیگی به فرزندان مرادآقا، ۱۰۵۶ق. / ۱۰۲۵ش.؛ مثال قوام‌الدین محمد بن رفیع‌الدین محمدالحسینی (مقام صدر) درباره انتصاب میرزا شرف‌جهان الحسنی الحسینی الرضوی به منصب احتساب دارالسلطنه تبریز، ۱۰۷۳ق. / ۱۰۴۱ش.؛ مثال ابوصالح بن محمد محسن الرضوی، مقام صدر عهد شاه سلیمان، مبنی بر اعطای منصب قضا و شیخ‌الاسلامی ولایت اردلان به مولانا مصطفی، ۱۰۸۲ق. / ۱۰۵۰ش.؛ مصالحه‌نامه فروش ملک در شهر بسطام، میان کربلایی نجار بسطامی و جعفرقلی خان، ۱۲۰۵ق. / ۱۱۶۹ش.؛ استعلام و استخبارنامه آقا باقر ولد حاجی علی‌نقی، در خصوص فروش و مصالحه بخشی اعظمی از اموال اعیانی، دکاکین و غیره و انتقال آن به فاطمه نسا خانم همشیره خود، ۱۰۷۱ش.؛ نکاح‌نامه آقا علی‌نقی ولد آقا صادق ساکن قریه مبارکه و مریم خانم با مهریه دوازده تومان تبریزی، [۱۲۱۸ق.] / [۱۱۸۲ش.]; وقف‌نامه‌چه - واقف: خانم کوچک زوجه آقا بزرگ رشتی - وکیل و نایب‌الوکاله: حاجی میرزا آقایی طهرانی - عین موقوفه:

کل یک باب حوالی در محله کرد کوه [؟] حسام‌الدین - مصارف: تعزیه‌داری خامس آل عبا و اباعبدالله‌الحسین^(ع) روزهای دوشنبه و جمعه و نیز زیارت ساکنین خانه به نیابت واقفه و والدین و همشیره او - تولیت: میرزا هدایت‌الله مجتهد، ۱۲۲۷ق. / ۱۱۹۱ش.

اسناد دوره قاجار نیز شامل موارد زیر است:

میایعه‌نامه واگذاری چند باب دکان واقع در میدان قدیم دارالسلطنه اصفهان مابین حاجی زین‌العابدین (فروشنده) و حاجی محمدجعفر تاجر اصفهانی (خریدار) به مبلغ ۲۰۸ تومان تبریزی، ۱۲۳۷ق. / ۱۲۰۰ش؛ حکم متولی‌باشی آستان قدس رضوی، در خصوص اعطای منصب سرکشیکچی‌باشی سرکار فیض آثار به سلطان احمدمیرزا و برقراری مستمری جهت وی با سجع مهرهایی به نام ائمه اطهار، ۱۲۳۹ق. / ۱۲۰۲ش؛ مصالحه‌نامه واگذاری یک باب باغ واقع در مجدرساوج، مابین میرزا مرتضی و محمدعلی، ۱۲۷۲ق. / ۱۲۳۴ یا ۱۲۳۵ش؛ نکاح‌نامه محمدباقرخان افشار، با ترلان خانم، ۱۲۷۸ق. / ۱۲۴۱ش؛ سواد وقفنامه / واقف: آقا میرزا علی‌نقی خلف میرزا محمدعلی آشتیانی - عین موقوفه: سه دانگ از کل شش دانگ مجاری آب در متن مزرعه موسوم به [خانیه؟] - مصارف: منافع صرف تعزیه‌داران سیدالشهداء^(ع) و هشت سهم از ده سهم آن برای روضه‌خوانی و خرج روشنایی و قهوه و غلیان و اجرت روضه‌خوان (در دهه اول محرم و عاشورا) - تولیت/ ناظر: واقف، ۱۲۷۹ق. / ۱۲۴۱ یا ۱۲۴۲ش؛ مصالحه‌نامه واگذاری منافع باغ بلورک میرزامهدی در محله اسپهریج به میرزاحسین، ۱۲۸۰ق. / ۱۲۴۲ش؛ نکاح‌نامه آقا سید ابوتراب با بی‌بی زهرا خانم؛ ۱۲۸۲ق. / ۱۲۴۴ش؛ تمسک‌نامه‌چقه تعهد پرداخت گندم مساعده، در سر خرمن، توسط محمدرفیع در روستای خلق‌آباد، از مال میرزا ربیع نایب، ۱۲۸۷ق. / ۱۲۴۹ش؛ سواد وصیت‌نامه (با افاده وقف) - موصی: حاجی میرزا خانعلی‌شاه - موصی‌له (وصی) ولدان نامبرده: حاجی محمد و حاجی علی - واجبات مالی و دینی (به صیغه صلح به وقف): تعیین ده جریب از باغ موصی مذکور و منافع نه عشر را در سه سهم به جهت نماز و روزه وصی و نیز سهمی صرف خمس و زکات و رد مظالم به فقرا و تعزیه‌داری (چهارده معصوم) و شهدای دشت کربلا و سهم امام و همچنین منافع دو جریب باغ (باغ افراسیاب و محمدکریم) صرف نماز و روزه والدین موصی (حاجی میرزاخان)، ۱۲۸۷ق. / ۱۲۴۹ش؛ فرمان ناصرالدین‌شاه قاجار و اظهار رضایت او از پیشکشی شب عید فرهادمیرزا معتمدالدوله، حکمران همدان و کردستان، ۱۲۸۸ق. / ۱۲۵۰ش؛ نکاح‌نامه آقا محمدهادی یوس‌پرداز با همایون سلطان، به انضمام مهر و گواهی شاهدان، ۱۲۹۲ق. / ۱۲۵۴ش؛ اجاره‌نامه بخشی از موقوفه یحیی‌آباد از سوی محمدحسن فیروزآبادی به مصطفی‌خان امیرتومان به مدت ده سال به مبلغ پنج هزار وجه رایج خزانه، ۱۲۹۳ / ۱۲۵۵ش؛ پشه‌نامه (صورت جهیزیه) طلعت‌بیگم و خورشیدبیگم دختران آفاسیدمحمد، ۱۲۹۴ق. / ۱۲۵۶ش؛ طلاق‌نامه میرزا

کاظم خان نظام الملک و نیم تاج خانم، ۱۲۹۵ ق. / ۱۲۵۷ ش؛ اجیرنامه حاجی ملا عبدالحسین سالیانی برای به جا آوردن حج تمتع و زیارت قبر پیامبر (ص) و نیز قبور سایر ائمه اطهار (ع) واقع در عراق به نیابت از طرف زینب خانم صبیبه حاجی علاء الملک به مبلغ دویست تومان، ۱۳۰۰ ق. / ۱۲۶۲ ش؛ وقفنامه - واقف: حاجی سید ابراهیم طهرانی - عین موقوفه: یک دانگ مشاع از کل شش دانگ کاروانسرای نو، معروف به سرای قزوینی ها - تولیت: آقا شیخ محمدصادق همدانی و آقا میرزا علی نقی (داماد واقف) - مصارف: جهت خیرات و میرات، ثواب ۴ ثلث آن در حق والد واقف، منافع ده تومان به همشیرگان واقف و نیز سالانه مبلغ ۲۵ تومان صرف عزاداری خامس آل عبا (ع)، ۱۳۰۴ ق. / ۱۲۶۵ یا ۱۲۶۶ ش؛ وقفنامه - واقف: حاجی سید ابراهیم طهرانی - عین موقوفه: تمامی پنچ سهم و نیم از یک دانگ مشاع از کاروانسرای نو (سرای قزوینی ها) واقع در قرب کوچه غربیان طهران. - تولیت: آقا شیخ محمدصادق همدانی و آقا میرزا علی نقی (داماد واقف) - مصارف: سالانه مبلغ ده تومان به حلیمه خاتون و سکینه خانم (همشیرگان واقف) و مابقی صرف خرید کتب علمیه و وقف بر اهل علم و طلاب علوم دینی، تاریخ تحریر سند: عهد ناصری، ۱۳۰۴ ق. / ۱۲۶۵ یا ۱۲۶۶ ش؛ وقفنامه - واقف: حاجی سید ابراهیم طهرانی - عین موقوفه: دو باب دکان واقع در راسته بازار طهران - تولیت: آقا شیخ محمدصادق و آقا میرزا علی نقی (داماد واقف) - مصارف: خیرات و میرات و اعانت از ضعفا و فقراء، زوار و ائمه اطهار، محتاجین از سادات و طلاب و علوم دینی، تاریخ تحریر سند: ۱۳۰۴ ق. / ۱۲۶۵ یا ۱۲۶۶ ش؛ توبه نامه علی اصغر کاشی، مبنی بر پرهیز از افعال شنیع و پیاده به مکه مشرف شدن و پرداخت مبلغ پنجاه تومان به فقرا در صورت انجام اعمال مزبور، ۱۳۰۵ ق. / ۱۲۶۷ ش؛ حکم ولیعهد مظفرالدین میرزا قاجار در خصوص انتصاب میرزا محمد فرزند ملاهادی طالقانی به عنوان یکی از اعاضم ملاباشیان، ۱۳۰۶ ق. / ۱۲۶۷ یا ۱۲۶۸ ش؛ نکاح نامه میرزا اسدالله، فرزند میرزا فتح الله منشی با آمنه بیگم بنت میرزا حسینعلی نوری، به صدق دویست تومان تبریزی، ۱۲۹۱ ق. / ۱۲۶۸ ش؛ رقم مظفرالدین میرزا، مبنی بر انتصاب عبدالمحمد میرزا دارا، کشیکچی باشی، به حکومت هشترود و مضافات، ۱۳۰۷ ق. / ۱۲۶۸ ش؛ امتیازنامه تأسیس اداره بیمه و حمل و نقل در ایران به لازار پولیاکف، عضو شورای دولتی و رئیس شرکت مروج تجارت و صنعت در ایران، ۱۳۰۸ ق. / ۱۲۶۹ ش؛ نکاح نامه آقامیرزا علی اکبر و سلطان خانم، ۱۳۰۸ ق. / ۱۲۶۹ ش؛ نکاح نامه آقامیرزا محمدعلیخان، فرزند آقامیرزا زین العابدین و قدسی خانم فرزند آقامیرزا شفیع مستوفی به صدق ششصد تومان، ۱۳۰۸ ق. / ۱۲۷۰ ش؛ نکاح نامه کربلائی الله بخش جامی با آغاببیگم خانم با مهریه بیست و چهار تومان وجه رایج خزانه، ۱۳۱۴ ق. / ۱۲۷۵ ش؛ نذرنامه، مبنی بر نذر منافع قریه مهماندوست دامغان از سوی شاهزاده انوشیروان میرزا ضیاءالدوله با تائید مصارف و متولیان، ۱۳۱۵ ق. / ۱۲۷۶ ش؛ قرارنامه (با افاده وقف) - واقف:

محمودخان- موضوع قرار (عین موقوفه): عمل به وقف یک خانه واقع در محله سرچشمه طهران معروف به کوچه میرزا عباس قلی- مصارف: مبلغ شصت تومان به مدت سی سال برای تعمیر خانه و مابقی صرف روضه خوانی در هفته و ماه- طرف دوم قرار (ناظر و تولیت): حاجی حیدرقلی خان، ۱۳۱۵ق./ ۱۲۷۶ یا ۱۲۷۷ش؛ درخواست احمد قوام از دکتر اعلم الدوله برای کمک و مساعدت به عضدالملک برای برگزاری جلسه افتتاح مجلس شورای ملی و تدوین نظام نامه، ۱۳۲۴ق./ ۱۲۸۵ش؛ کتابچه نظام نامه انتخابات مجلس شورای ملی، ۱۳۲۴ق./ ۱۲۸۵ش؛ بخشی از نظام نامه انتخاباتی مجلس شورای ملی، ۱۳۲۴ق./ ۱۲۸۵ش؛ بخشی از مقاله پرسش و پاسخ در موضوع فوائد مجلس شورای ملی، ۱۳۲۴ق./ ۱۲۸۵ش؛ مکاتبه با اعتمادالسلطنه وزیر انطباعات، مبنی بر چاپ پنج هزار نسخه از نطق شاه به هنگام افتتاح مجلس شورای ملی برای پخش میان علما، اعیان و تجار و نیز موارد دیگر، ۱۳۲۴ق./ ۱۲۸۵ش؛ نامه صدر اعظم به اعتمادالسلطنه، در خصوص حضور وی و وزیر علوم در مجلس شورای ملی در موضوع چاپ و نشر جراید و روزنامه ها و لزوم انجام هماهنگی لازم در این زمینه، ۱۳۲۵ق./ ۱۲۸۵ش؛ مجوز طبابت میرزا حبیب الله خان از سوی دکتر ابواحسن، ۱۳۲۵ق./ ۱۲۸۶ش؛ شکایت منجم باشی به مأمور مجلس شورای ملی به دلیل مسامحه کدخدایان و رعایا در پرداخت نکردن بخشی از محصولات خود به واسطه مشروطیت، ۱۳۲۵ق./ ۱۲۸۶ش؛ رونوشت التزام و تعهد آقا میرزا مرتضی اعتضادالعلماء، مبنی بر رعایت قوانین وزارت معارف و اوقاف در طبع و نشر روزنامه فرهنگ، ۱۳۲۵ق./ ۱۲۸۶ش؛ قانون مطبوعات، مصوب مجلس شورای ملی اول، ۱۳۲۶ق./ ۱۲۸۶ش؛ تلگراف سواد فرمان محمدعلی شاه توسط مشیرالسلطنه به حکام ولایات و ایالات، مبنی بر تعطیلی مجلس شورای ملی و اعلام ناخشنودی از عملکرد انجمن ها، سخنرانان، مطبوعات و اعتقاد شاه به پشتیبانی مجلس از آنان، ۱۳۲۶ق./ ۱۲۸۶ یا ۱۲۸۷ش؛ گزارش تلگرافی از اصفهان، مبنی بر شروع به کار دوباره اداره عدلیه آن شهر، تحرکات راهزنان، اعتراض اهالی «رنانی» به مطالبه مجدد مالیات و عریضه آن ها به مجلس شورای ملی، ۱۳۲۶ق./ ۱۲۸۷ش؛ گزارش سفارت ایران در لندن درباره شرح و تحلیل خبرنگار تلایمس [تایمز] از حوادث کشور، دو دستگی مردم، وضعیت وکلای ملت، اولتیماتوم مجلس شورای ملی به شاه و رفتن وی به باغشاه، [۱۳۲۷ق.؟] / [۱۲۸۷ش.؟]؛ گزارشی از واقعه به توپ بستن مجلس و سرکوب مشروطه خواهان، [۱۲۸۷]؛ تلگراف فرمان محمدعلی شاه به مشیرالسلطنه برای اعلام به حکام ولایات و ایالات در مورد انفصال مجلس شورای ملی به مدت سه ماه و انتقاد از دخالت انجمن های بدون نظام نامه در امور دولتی و حمایت مجلس از آن ها، ۱۳۲۶ق./ ۱۲۸۷ش؛ سواد دستخط محمدعلی شاه به صدر اعظم در خصوص عمل به وعده خود برای بازگشایی مجلس در نوزدهم شوال، لزوم تدوین نظام نامه انتخابات و

مستثنی بودن تبریز از حضور در مجلس تا زمان برقراری نظم در آن، ۱۳۲۶ق. / ۱۲۸۷ش؛ سواد وقفنامه - واقف: ماهیگم بنت آقا میرزا ابوالفتح الحسینی - عین موقوفه: خانه داخل مسجد جامع دست بیاض؛ شامل: مجاری پانزده فنجان آب از کاریز و قنوات قریه مذکور و زمین مشهور به زمین سنگ سفید و زمین کیقباد - مصارف: تعمیر خانه و تأمین فرش و روشنایی خانه مذکور و تلاوت قرآن مجید نثار روح خواجه ملک افضل روزبهان - تولیت و ناظر: اولاد ذکور، ۱۳۲۷ق. / ۱۲۸۸ش؛ سواد دستخط محمدعلی شاه قاجار در خصوص تلاش وی برای پیشرفت امور مشروطه و دستور تشکیل مجلس شورای ملی با حضور نمایندگان مشروطه خواه پس از انتشار نظامنامه انتخابات، ۱۳۲۷ق. / ۱۲۸۸ش؛ نامه عضدالملک، علیرضای قاجار، به سپهدار اعظم در خصوص لزوم هماهنگی امور مملکت با مشروطیت و قانون و تلاش وکلای ملت برای استحکام مبانی آن پس از افتتاح مجلس شورای ملی، ۱۳۲۷ق. / ۱۲۸۸ش؛ تلگراف سپهدار اعظم به عضدالملک و تقاضای توقف در پارلمان به منظور انتخاب حکام ولایات در راستای اجرای قانون مشروطیت و پاسخ عضدالملک به وی، ۱۳۲۷ق. / ۱۲۸۸ش؛ بخشی از نظامنامه انتخابات مجلس شورای ملی، ۱۳۲۷ق. / ۱۲۸۸ش؛ سواد فرمان محمدعلی شاه به سعدالدوله، رئیس الوزراء، مبنی بر چاپ نظامنامه انتخابات و تهیه لوازم برگزاری انتخابات در تهران و سایر شهرها، ۱۳۲۷ق. / ۱۲۸۸ش؛ اعلام نظر و مواضع آیات عظام عبدالله مازندرانی و محمدکاظم خراسانی در مورد مشروطه و توصیه های آنها به ملت و منتخبان مجلس، ۱۳۲۷ق. / ۱۲۸۸ش؛ مکاتبه با مجلس شورای ملی در مورد بقیه طلب دکتر ایوب خان، بابت مخارج مجاهدین مجروح و ارسال نامه به وکلای مجلس جهت تصمیم گیری در این مورد، ۱۳۲۸ق. / ۱۲۸۸ش؛ تلگراف نائب السلطنه (عضدالملک) به ستارخان و باقرخان، مبنی بر رضایت خود و اولیای امور از خدمات آنها و دعوت به دارالخلافه به منظور مذاکره در خصوص ارجاع خدمات، ۱۳۲۸ق. / ۱۲۸۸ش؛ درخواست تلگرافی سلطان محمد از نمایندگان اصفهان، در خصوص رفع توقیف و اجازه چاپ مجدد روزنامه زاینده رود، ۱۲۸۹ش؛ عریضه همسر یکی از مجاهدان مشروطه جهت دریافت کمک مالی، ۱۳۲۹ق. / ۱۲۹۰ش؛ اعتراض مشروطه خواهان ولایات ثلث به نداشتن آزادی در انتخاب وکلای مجلس، ۱۳۳۰ق. / ۱۲۹۰ش؛ عریضه شماری از مالکان ساوه به حکومت، مبنی بر انتقاد از فشار مالیه برای پرداخت مالیات املاک غیرمزرع، [۱۳۳۱ق. / ۱۲۹۱ش]؛ استشهادیه جمعی از مؤمنان، علما و سادات روستای [سوریان] در خصوص سارقان اسب و قاطر، [۱۳۳۱ق. / ۱۲۹۱ یا ۱۲۹۲ش]؛ متحدالمال (بخشنامه) حکومت قوچان، مبنی بر چگونگی پرداخت مالیات جنس، ۲۵ صفر ۱۳۳۳ق. / ۱۲۹۳/۱۰/۲۱ش؛ هزینه های جشن افتتاح مجلس شورای ملی در ولایات ثلاث و محل تأمین آن، ۱۳۳۳ق. / ۱۲۹۴ش؛ اخبارنامه عمران نجفی، مبنی بر حمل و دفن جنازه همسر بیان الممالک در نجف و

اقدام صورت گرفته در این زمینه، ۱۳۳۳ق. / ۱۲۹۴ش.؛ متحدالمآل (بخشنامه)، اداره پست درباره «تغییر و تصحیح متون نظام‌نامه‌های اجرا»؛ ۱۲۹۵ش.؛ اجیرنامه‌چۀ، مبنی بر اجیر شدن سیدجواد توسط محمدعلی تاجر یزدی به مدت سه سال برای امور تجارت، ۱۳۳۶ق. / ۱۲۹۶ش.؛ نقشۀ افتتاح دورۀ چهارم مجلس شورای ملی با حضور احمدشاه، ۱۳۰۰ش.؛ آئین مراسم گشایش دورۀ چهارم مجلس شورای ملی با حضور احمدشاه قاجار، ۱۳۰۰ش.؛ صورت اسامی نمایندگان دورۀ چهارم مجلس شورای ملی و تاریخ تصویب اعتبارنامه آن‌ها، [۱۳۰۰ش.؛ متحدالمآل (بخشنامه) نایب رئیس مجلس حفظ‌الصحة دولتی، درباره ضرورت شرکت کلیۀ اعضای مجلس مذکور جهت مذاکره به منظور بیماری ویا، ۱۳۰۰ش.؛ اعلان اداره اوقاف بنادر به عموم متصدیان و متولیان موقوفات بوشهر و سایر بنادر و توابع، درباره ارسال وقف‌نامه‌ها، اسناد وقفی، تولید و تصدی، جمع و خرج عایدات و مصارف اوقاف به اداره مرکزی بوشهر و یا مأمور رسمی آن در دیگر بنادر به منظور ثبت آن‌ها، ۱۳۰۱ش.؛ گزارش بروز تقلب در جریان انتخابات ملایر، ۱۳۰۲ش.؛ وکالت‌نامه میرزا علی‌اکبر عتیقه‌چی به دو داماد خود در خصوص مطالبات و وجوهات خود در استامبول، ۱۳۴۲ق. / ۱۳۰۲ش.؛ وکالت‌نامه محمدتقی به امیرعابدین مقیم‌زاده، برای خرید و فروش بروات تجارتي تجارت‌خانه شرکت هاشمی، ۱۳۴۲ق. / ۱۳۰۳ش.؛ صورت‌جلسۀ انجمن نظارت بر انتخابات مجلس مؤسسان، در خصوص برگزاری انتخابات و اعلام انتخاب شیخ خزعل و میرزا حسین‌خان موقر با اکثریت آراء، ۱۳۰۴ش.؛ اعلان سرتیپ مرتضی‌خان، فرمانده لشکر مرکز و حاکم نظامی تهران، برای هشدار به وعاظ و اهل منبر جهت خودداری از بیان مباحث سیاسی در سخنرانی خود در ماه رمضان و لزوم ترغیب مردم به فضائل اخلاقی، ۱۳۰۴ش.؛ اعلان انجمن نظارت مرکزی انتخابات تهران در مورد شرایط انتخاب‌کنندگان، انتخاب‌شوندگان، اختارهای لازم قانونی و مواد قانون مجازات عمومی انتخابات دورۀ ششم تقنینیه، ۱۳۰۴ش.؛ چند مورد از دستورجلسه‌های مجلس شورای ملی در دورۀ پنجم، ۱۳۰۴ش.؛ اعلان انجمن نظارت بر انتخابات مجلس مؤسسان، در مورد اعلام شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان و اختارهای لازم در این خصوص، [۱۳۰۴ش.؛ بخشی از قانون انتخابات مجلس شورای ملی مورخ ۲۸ شوال ۱۳۲۹ق.، اصلاح‌شده در سال ۱۳۰۴ش.؛ [۱۳۰۴ش.؛ استشهاده‌نامه طبابت میرزا باقر شفتی معروف به لقمان؛ ۱۳۴۳ق. / ۱۳۰۴ش.

اسناد ذیل نیز متعلق به دورۀ پهلوی است:

ورقۀ اقرارنامه اشرف‌خانم، سرورالسلطنه (حضرت علیا)، همسر مظفرالدین‌شاه، مبنی بر هبه و بخشش اموال منقول و غیرمنقول و تمامی دارائی به فرزندان ناصرالدین‌میرزا، شکوه‌الدوله و فخرالدوله، ۱۳۴۵ق. / ۱۳۰۵ش.؛ قانون محدودیت وزیران و معاونان و رئیس‌ان دوایر دولتی

در موقع انتخابات و نمایندگان مجلس در دوره قانون‌گذاری، ۱۳۰۶ش؛ نظام‌نامه انتخابات، ۱۳۰۶ش؛ مجوز طبابت میرزاباقر لقمان در رشت، از سوی وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه، ۱۳۰۷ش؛ درخواست از هیئت وزرا برای پرداخت باقی‌مانده حقوق نمایندگی اولین دوره مجلس شورای ملی، ۱۳۰۸ش؛ بخشی از نظام‌نامه حق‌التحریر، دفاتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق مخصوص شهرهای تهران، رشت، مشهد، تبریز و شیراز، ۱۳۱۳ش؛ صورت اصلاح جدول منضم به قانون انتخابات (ضمیمه قانون اصلاح ماده ۴۵)، ۱۳۱۳ش؛ بخشنامه وزارت مالیه برای ابلاغ دستور رئیس مجلس شورای ملی، درباره چگونگی مکاتبات اداری با مجلس، ۱۳۱۵ش؛ مکاتبه وزارت کشور با دربار، مبنی بر صدور اجازه تهیه مقدمات انتخابات دوره دوازدهم مجلس شورای ملی، ۱۳۱۸ش؛ گزارش تلگرافی نتایج انتخابات مجلس شورای ملی در خرمشهر، ۱۳۱۸ش؛ طلاق‌نامه فزه‌خاتون محبوبی صدرآباد و یدالله اکبری، ۱۳۶۴ق. / ۱۳۲۴ش؛ بخشنامه وزارت کشور، درباره بررسی نحوه انتخابات و مشکلات برگزاری آن به مدت یک روز، ۱۳۲۴ش؛ دستور فرمانداری چهارم، مبنی بر جلوگیری از هرگونه مداخله غیرقانونی در امر انتخابات و تذکر در مورد عواقب وخیم آن، ۱۳۲۵ش؛ رونوشت گزارش شهربانی خراسان، از فعالیت انتخاباتی حزب ایران در انتخابات مجلس، ۱۳۲۸ش؛ تلگراف از بندرعباس به تهران و اعلام وصول تعرفه، قانون، آیین‌نامه، برگ آگهی انجمن نظارت، اعتبارنامه و فرمان انتخابات مجلس دوره شانزدهم و درخواست ارسال قانون و آیین‌نامه برای حوزه‌های انتخابی آن منطقه، ۱۳۲۸ش؛ اعتبارنامه مصطفی مصباح‌زاده نماینده منتخب مجلس شورای ملی در حوزه بندرعباس، ۱۳۲۸ش؛ اعتبارنامه امیرحسین ظفریختیاری، نماینده منتخب مجلس سنا در حوزه اهواز، ۱۳۲۸ش؛ اعتراض محمد شاهرودی نامزد انتخابات دوره هفدهم مجلس شورای ملی در حوزه تهران به روند برگزاری انتخابات در آن حوزه، ۱۳۳۰ش؛ بخشی از گزارش دکتر مصدق، نخست‌وزیر، در جلسه ۱۷ شهریور ۱۳۳۰ مجلس شورای ملی، درباره سیاست دولت در موضوع نفت، ۱۳۳۰ش؛ آگهی انجمن نظارت فرعی انتخابات ارامنه شیراز در مورد نتیجه انتخابات آن اقلیت در دوره بیستم مجلس، ۱۳۳۱ش؛ آگهی انجمن نظارت انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی ارامنه جنوب در خصوص اعلام شرایط و قوانین انتخاباتی، ۱۳۳۲ش؛ صورت‌جلسه انجمن نظارت بر انتخابات حوزه فرعی خورنق از برگزاری انتخابات، شمارش آراء و نتایج به‌دست‌آمده، ۱۳۳۲ش؛ اعتبارنامه نماینده زرتشتیان در دوره هجدهم مجلس شورای ملی، ۱۳۳۳ش؛ اعتبارنامه مرتضی حکمت، نماینده منتخب شهرستان فسا در مجلس شورای ملی، ۱۳۳۵ش؛ اعتبارنامه محمود ذوالفقاری، نماینده زنجان در دوره نوزدهم مجلس شورای ملی، ۱۳۳۵ش؛ اعتبارنامه علی قوام نماینده منتخب شیراز در مجلس شورای ملی، ۱۳۳۵ش؛ اعتبارنامه محمود ذوالفقاری، نماینده زنجان در دوره

نوزدهم مجلس شورای ملی، ۱۳۳۵ش.؛ اعتبارنامه مهدی ارباب، نماینده منتخب بندرعباس در انتخابات دوره نوزدهم مجلس شورای ملی، ۱۳۳۵ش.؛ بخشنامه وزارت دارائی، درباره انتصاب نماینده وزارت خانه مذکور در کمیسیون عرایض مجلس شورای ملی و رسیدگی و اقدام سریع درباره شکایت‌های مردم، ۱۳۳۷ش.؛ دستور وزیر کشور به فرمانداری، درباره تشکیل انجمن نظارت مرکزی انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی، معرفی اعضای واجد شرایط به وزارت کشور در زمان مقرر، انجام انتخابات در همه حوزه‌ها در یک روز، تشکیل جلسات انجمن نظارت بدون تأخیر و ارائه گزارش جریان کار، ۱۳۳۹ش.؛ دستور وزارت کشور به فرمانداری‌ها، در خصوص لزوم تشکیل سریع و به موقع انجمن نظارت بر انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی، ۱۳۳۹ش.؛ بخشنامه وزارت کشور به فرمانداری و بخشداری‌ها، در خصوص هدایت شاکیان انتخاباتی به انجمن نظارت مرکزی، ۱۳۳۹ش.؛ بخشنامه وزارت کشور، درباره تسلیم هرگونه مطلب و شکایت به انجمن نظارت مرکزی [در جریان امر انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی]، ۱۳۳۹ش.؛ صورت مجلس نهائی انجمن نظارت مرکزی قائات در دوره بیستم مجلس شورای ملی، ۱۳۳۹ش.؛ اعتبارنامه آقای سید محمود مدرسی روحانی نماینده مجلس شورای ملی در دوره بیستم از حوزه انتخابیه شهرستان قم، ۱۳۳۹ش.؛ اعتبارنامه حبیب‌الله امام مردوخ، نماینده پاوه و اورامانات در مجلس شورای ملی، ۱۳۳۹ش.؛ دستور تلگرافی وزیر کشور با فرمانداری پلدختر، درباره انحلال کلیه انجمن‌های نظارتی انتخابات [دوره بیستم مجلس شورای ملی]، ۱۳۳۹ش.؛ مکاتبه نخست‌وزیر با وزیر دارائی، در مورد تأکید به کلیه مأموران دولت و دستگاه‌های وابسته درباره انجام کلیه دستورات ذکر شده بدون تخلف، جهت برگزاری انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی، ۱۳۳۹ش.؛ دستور وزیر کشور به فرمانداری‌ها، درباره نهایت مراقبت مسؤلان قانونی در امر انتخابات مجلس دوره بیستم، گزارش به وزارت کشور در صورت بروز هر نوع دخالتی از سوی مقامات دولتی، نظامی، انتظامی و غیره و دستور به سازمان‌های انتظامی مبنی بر تحت اختیار بودن استانداران و فرمانداران، ۱۳۳۹ش.؛ اعتبارنامه آقای جواد داودزاده نماینده مجلس شورای ملی در دوره بیستم از حوزه انتخابیه شهرستان فومن، ۱۳۳۹ش.؛ اعتبارنامه آقای خانلر قراچورلو نماینده مجلس شورای ملی در دوره بیستم از حوزه انتخابیه شهرستان اسفراین، ۱۳۳۹ش.؛ اعتبارنامه حسن بیات نماینده مجلس شورای ملی در دوره بیستم از حوزه شاهزند، ۱۳۳۹ش.؛ نامه اعتراض آمیز دبیر کمیته حزب مردم اردبیل، به ریاست انجمن مرکزی نظارت بر انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی حوزه اردبیل، ۱۳۳۹ش.؛ اعتبارنامه آقای محمود محمودی نماینده مجلس شورای ملی در دوره بیستم از حوزه انتخابیه شهرستان صومعه‌سرا، ۱۳۳۹ش.؛ اعتبارنامه آقای رضا صراف‌یزدی (صراف‌زاده) نماینده مجلس شورای ملی در دوره بیستم از حوزه انتخابیه شهر یزد، ۱۳۳۹ش.؛ مکاتبه

شهریانی کل کشور با وزارت کشور، درباره قرائت آرا و انتخاب آقای زین العابدین سالار بهزادی به نمایندگی دوره بیستم مجلس شورای ملی شهرستان بم، ۱۳۳۹ ش؛ اعتبارنامه آقای فتح‌الله پورسرتیپ نماینده مجلس شورای ملی در دوره بیستم از حوزه انتخابیه شهرستان خرم‌آباد، ۱۳۳۹ ش؛ اعتبارنامه آقای امیرهوشنگ مقدم نماینده مجلس شورای ملی در دوره بیستم از حوزه انتخابیه شهرستان طارم علیا، ۱۳۳۹ ش؛ صورت‌جلسه دوازدهمین جلسه انجمن نظارت بر انتخابات دوره بیستم شورای ملی در اردیبه‌ل، ۱۳۳۹ ش؛ گزارش رئیس شهریانی قم به فرمانداری شهرستان قم درباره فعالیت‌های انتخاباتی شهر مذکور، [۱۳۳۹ ش.]: آگهی انجمن نظارت انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی کلیمیان شیراز، [۱۳۳۹ ش.]: قطعه‌نامه تعدادی از روزنامه‌ها و نشریات همدان در خصوص انتخابات دوره بیستم مجلس در حمایت از نامزدی علی طباطبائی، [۱۳۳۹ ش.]: آگهی فرمانداری قم، در خصوص ثبت‌نام اهالی آن شهر برای شرکت در انتخابات و دریافت کارت انتخاباتی در زمان‌های مشخص‌شده، ۱۳۴۲ ش؛ آگهی فرمانداری سمنان در خصوص برگزاری انتخابات مجالس سنا و شورای ملی، ۱۳۵۴ ش.

صفحه اول نکاح‌نامه آقامیرزا محمدعلیخان فرزند آقامیرزا زین‌العابدین و قدسی خانم فرزند آقامیرزا شفیع مستوفی به صدق ششصد تومان؛ ۵ ذی‌الحجه ۱۳۰۸ ق. / ۲۱ تیر ۱۲۷۰ ش.

۲- نمایشگاه سیار اسناد امامزادگان و بقاع متبرکه

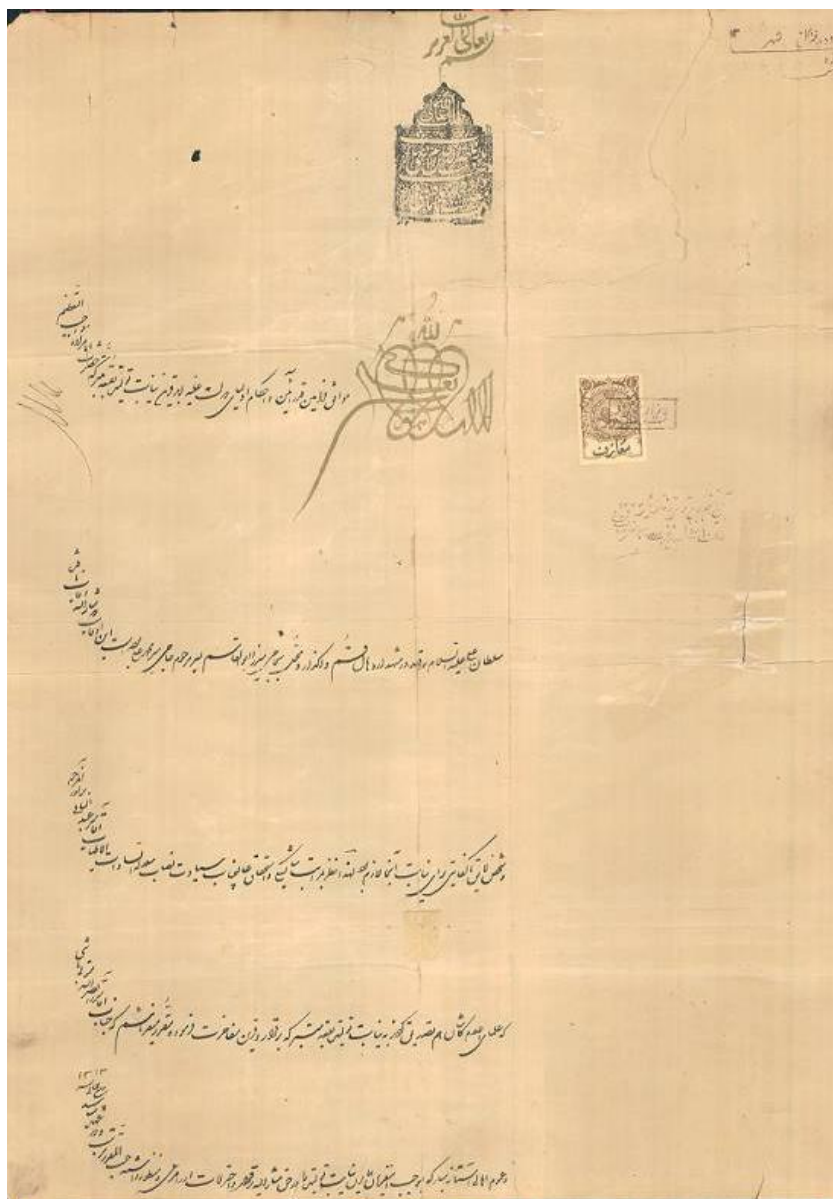
در تقویم رسمی کشور پنجمین روز از دهه کرامت در ماه ذی‌قعدة به‌عنوان روز ملی بزرگداشت و تجلیل از امامزادگان و بقاع متبرکه نامیده شده است. به همین مناسبت، نمایشگاهی از اسناد مربوط به این موضوع، شامل ۳۷ عنوان با معرفی ۶۱ برگ سند آماده‌سازی و برای برگزاری نمایشگاه هم‌زمان به ۱۲ نمایندگی استانی و منطقه‌ای ارسال شد. قدیمی‌ترین سند نمایشگاه، استشهادیه‌ای متعلق به دوره قاجار و در ربیع‌الثانی ۱۲۴۲ق. (۱۲۰۵ش.) و با موضوع وقف یک سهم از بیست‌ونه سهم نهر هارون برای امامزادگان گلپایگان بود. جدیدترین سند نیز آمار مساجد و اماکن متبرکه اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان شمیرانات، در تاریخ ۲۱ آذر ۱۳۷۴ش. بود.

دیگر عناوین نمایشگاه عبارت است از:

رقم طهماسب میرزا مویدالدوله مبنی بر واگذاری تولید امامزاده محسن^(ع) (امامزاده کوه) به سیدمهدی و برقراری مستمری برای متولی بقعه مذکور، ربیع‌الاول ۱۲۵۲ق./ خرداد یا تیر ۱۲۱۵ش.؛ استشهادیه‌ای برای اعلام خادمان و متولیان بقعه امامزاده جعفر و موقوفات آن، جمادی‌الاولی ۱۲۶۷ق./ اسفند ۱۲۲۹ یا فروردین ۱۲۳۰ش.؛ فرمان ناصرالدین‌شاه برای انتصاب آقا میر عبدالباقی به سمت نیابت تولید امامزاده سلطان‌علی^(ع) در مشهد اردهال [کاشان]، ربیع‌الثانی ۱۳۱۳ق./ شهریور یا مهر ۱۲۷۴ش.؛ صورت باغات و مستقالات و املاک موقوفه بقعه متبرکه امامزاده صالح^(ع) در تجریش و جعفرآباد، ۴ جمادی‌الثانی ۱۳۲۹ق./ ۱۱ خرداد ۱۲۹۰ش.؛ نامه شهردار شیراز به استانداری برای اعلام فهرست بقاع متبرکه، تکایا و مساجد نیازمند به تعمیر و نگاهداری آن شهر، ۱۳ آبان ۱۳۲۹ش.؛ سیاهه‌ای از اسامی مساجد، تکایا و امامزادگان واقع در بخش مرکزی آباده و وضعیت آن‌ها، [۱۱ دی ۱۳۲۹ش.؛ سیاهه‌ای از اسامی بقاع متبرکه همدان و مشخصات آن‌ها، [۱۳۳۵ش.؟]؛ صورت اسامی اماکن متبرکه، بقاع و امامزاده‌های دامغان، [۲۴ مرداد ۱۳۴۲ش.؛ صورت اسامی امامزاده‌های شهرستان آمل، ۲۹ مرداد ۱۳۴۲ش.؛ آمار امامزاده‌های اداره اوقاف شاهرود، [۱۳۴۲ش.؛ ثبت بنای تاریخی امامزاده علی^(ع) در دهکده سادات بویراحمد سفلی در فهرست آثار ملی و درخواست استاندار فارس از فرماندهی ناحیه ژاندارمری استان برای حفظ و حراست و جلوگیری از تخریب و دخل و تصرف در آن، ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۴ش.؛ آمار یک‌ساله از عملکرد هیئت‌امناء بقاع متبرکه و مساجد اداره اوقاف خوی در سال ۱۳۵۴، [۱۳/۲/۱۳۵۵ش.؛ آمار فعالیت یک‌ساله از عملکرد هیئت‌امناء مساجد یا بقاع متبرکه شهرستان مهاباد در سال ۱۳۵۴، [۱۳۵۵ش.؛ جدول هزینه فعالیت‌های عمرانی آستان مطهر حضرت عبدالعظیم^(ع) در ری از محل درآمدهای حاصل از موقوفات، نذورات و هدایا، [فروردین ۱۳۵۷ش.؛ گزارش آماری از وضعیت مالی امامزاده

حسن^(ع) تهران در اردیبهشت ۱۳۵۷، [۱۳۵۷ش.]: بخشی از گزارش تصویری سازمان ملی حفاظت آثار باستانی ایران از عملیات مرمتی در بنای شیخ صفی در اردیبل، ۱۳۵۹ش.؛ گزارش تصویری از عملکرد سازمان ملی حفاظت آثار باستانی ایران از مرمت بنای تاریخی بقعه شیخ زاهد گیلانی و مجموعه میرشمس‌الدین در گیلان، ۱۳۶۰ش.؛ بخشنامه معاون سیاسی اجتماعی به فرمانداری‌ها و بخشداری‌های سراسر کشور در خصوص لزوم حفظ و حراست از آثار و اماکن اسلامی از دستبرد و حفاری‌ها و تخریب‌های غیرمجاز، ۱۲ دی ۱۳۶۸ش.؛ میزان درآمد امامزاده‌های کشور به تفکیک استان، ۹ تیر ۱۳۶۹ش.؛ دستورالعمل اداره حج و اوقاف و امور خیریه درباره چگونگی شناسایی و ثبت بقاع متبرکه، ۲۴ مهر ۱۳۶۹ش.؛ گزارشی از فعالیت یک‌ساله آستانه مقدسه امامزاده حسن^(ع) تهران، ۲۴ فروردین ۱۳۷۳ش.؛ شجره‌نامه امامزاده علی‌اکبر^(ع) تجریش، [۲۴ بهمن ۱۳۷۳ش.]: بیلان مالی امامزاده سید علی‌اصغر^(ع) ساوه در سال‌های ۱۳۷۱-۱۳۷۲ و ارائه گزارشی از اجرای طرح بازسازی بنای امامزاده، [۱۳۷۳ش.]: نمونه پرسشنامه مشخصات اداره اوقاف و امور خیریه برای تعیین مشخصات بقاع متبرکه و اماکن متبرکه، [فروردین ۱۳۷۳ش.]: راهنمای محل بقاع متبرکه واقع در حوزه عملکرد اداره اوقاف و امور خیریه لواسان، [۲۰ مرداد ۱۳۷۳ش.]: فهرست بقاع متبرکه اداره اوقاف و امر خیریه کن، ۹ شهریور ۱۳۷۳ش.؛ گزارش بیلان عملکرد عمران و فعالیت‌های انجام‌شده در امامزاده‌های حوزه اداره حج و اوقاف و امور خیریه شهرستان ری، ۱۵ شهریور ۱۳۷۳ش.؛ لیست هیئت‌امنا بقاع متبرکه و امامزادگان شهرستان ورامین، [۱۳۷۳ش.]: اسامی و محل امامزادگان شهرستان ورامین، ۲۶ مهر ۱۳۷۴ش.؛ رونوشت دستورالعمل ماده واحده مستثنی‌شدن خدام اماکن مذهبی و ... از بعضی از مواد قانون کار، ۷ آبان ۱۳۷۴ش.؛ نامه سرپرست اداره اوقاف و امور خیریه دماوند برای ارائه گزارش در خصوص اقدامات انجام‌شده برای رفع نواقص و کمبودهای امامزادگان اسماعیل، محمد و هاشم^(ع)، ۲۸ آبان ۱۳۷۴ش.؛ لیست بقاع متبرکه اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان قم، ۱۸ آذر ۱۳۷۴ش.؛ آمار مساجد و اماکن متبرکه اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان شمیرانات، ۲۱ آذر ۱۳۷۴ش.؛ آمار بقاع متبرکه حوزه عمل اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان شهریار، [۱۳۷۴ش.]: گزارش دفتر تحقیقات سازمان اوقاف و امور خیریه از وضعیت بقعه امامزاده محمد علی ابن موسی ابن جعفر^(ع) واقع در قزوین و ارائه پیشنهاداتی برای حفاظت و نگهداری از آن؛ تاریخچه‌ای از امامزاده زید^(ع) تهران و مشخصات بنای آن.

فرمان ناصرالدین شاه برای انتصاب آقا میر عبدالباقی به سمت نیابت تولیت
امامزاده سلطان علی^(ع) در مشهد اردهال [کاشان]؛
ربیع الثانی ۱۳۱۳ ق. / شهریور یا مهر ۱۲۷۴ ش.

۳- نمایشگاه مشروطه به روایت تصویر

سال ۱۲۸۴ ش. نقطه عطفی در تاریخ ملت ایران به‌شمار می‌آید؛ سالی که در آن فرمان مشروطه صادر، قانون اساسی تصویب، اولین بار انتخابات مجلس برگزار و نخستین دوره آن با حضور ۱۶۵ وکیل ملت تشکیل شد. ایرانیان از این دوره به بعد توانستند قانون را از انحصار شاه و دربار درآورند. به مناسبت ۱۴ مرداد، سالروز صدور فرمان مشروطه، تصاویری از این رخداد تاریخی در ۴۶ عنوان و با معرفی ۴۸ قطعه عکس، انتخاب و برای برگزاری نمایشگاه هم‌زمان به ۱۲ نمایندگی استانی و منطقه‌ای ارسال شد.

تصویر مسیو نوژ بلژیکی در لباس روحانیت که زمینه‌ساز انقلاب شد در کنار تصاویر علما و روحانیان، جشن‌ها، نمایندگان مجلس، رویدادها، رجال سیاسی، زندانیان، اعدام‌ها و ... از تصاویر ارسالی نمایشگاه بود.

نمایش فرمان مشروطه توسط تعدادی از نمایندگان تجار و کسبه مشروطه‌خواه در منزل امین‌الضرب، ۱۳۲۴ ق.؛ اجتماع بزرگی از مشروطه‌خواهان متحصن در باغ سفارت انگلستان در تهران، ۱۳۲۴ ق.؛ مجلس ترحیم مظفرالدین‌شاه در تکیه دولت، ۱۲۸۵ ش.؛ جمعی از علمای متحصن در قم، در زمان انقلاب مشروطه، ۱۲۸۵ ش.؛ آماده‌سازی تهران برای استقبال از مهاجرین قم، در جریان انقلاب مشروطه، ۱۲۸۵ ش.؛ سر در مجلس شورای ملی در دوره قاجار با تابلوی دارالشورای ملی ایران و عدل مظفر در بالای سر آن، ۱۲۸۵ ش.؛ جشن افتتاح نخستین دوره مجلس شورای ملی، [۱۲۸۵ ش.]; شماری از مشروطه‌خواهان محبوس‌شده در باغشاه، پس از به‌توپ‌بسته‌شدن مجلس شورای ملی، ۱۲۸۷ ش.؛ ستارخان و باقرخان در میان مجاهدان مسلح تبریزی، در زمان محاصره شهر به دست نیروهای دولتی، ۱۲۸۷ ش.؛ سنگر مجاهدان محله شتران تبریز در بلوای ۱۳۲۶ ق.، [۱۲۸۷ ش.]; معزالسلطان رشتی و آقا میرزا علی محمد خان تبریزی در میان مجاهدان قفقازی، تبریزی و رشتی، ۱۲۸۷ یا ۱۲۸۸ ش.؛ گروهی از مجاهدان مسلح گیلان، مهر یا آبان ۱۲۸۸ ش.؛ به دار آویخته شدن محمدخان و کریم‌خان، برادرزاده‌های ستارخان و میرزا احمدسهیلی و حاجی علی دوافروش، مشروطه‌خواهان تبریزی به‌دست روس‌ها، ۱۲۹۰ ش.؛ به دار آویخته شدن ثقه‌الاسلام و تعدادی از مشروطه‌طلبان در تبریز، ۱۲۹۰ ش.؛ نیروهای فدائیان تبریز در میدان مشق؛ سپهدار و رحیم‌خان، از طرفداران استبداد محمدعلی‌شاه، همراه با طرفداران خود در بلوای ۱۳۲۶ ق. تبریز؛ آخوند ملامحمدکاظم خراسانی^(۵)، از مراجع تقلید مشروطه‌خواه؛ آخوند ملامحمدکاظم خراسانی، شیخ عبدالله مازندرانی و میرزااحسین خلیلی تهرانی، معروف به ارکان ثلاثه، از مراجع تقلید طرفدار مشروطه؛ مجاهدان مسلح گیلان، پس از فتح تهران؛ مشروطه‌خواهان گیلانی در حال تشییع جنازه یکی از مجاهدان؛ گروهی از مجاهدان بختیاری، در کنار یک عراده توپ

جنگی؛ اجتماع مشروطه‌خواهان در مقابل سفارت انگلیس در تهران؛ تقی‌زاده و عده‌ای از رجال و امرای قشون؛ مجاهدین مشروطه‌خواه رشت؛ اعتصاب بازار تهران در زمان انقلاب مشروطه؛ تجمع گروهی از مشروطه‌خواهان تبریزی در زیر طاق نصرت؛ جمعی از نمایندگان دوره پنجم قانونگذاری مجلس شورای ملی؛ آیت‌الله سیدمحمد طباطبایی و شیخ فضل‌الله نوری در میان جمعی از روحانیون؛ شیخ احمد مجدالاسلام کرمانی، سیاستمدار، روزنامه‌نگار و مورخ دوره مشروطه؛ ۴ نفر مجاهد مسلح مشروطه‌خواه؛ سیدضیاءالدین طباطبایی به‌همراه جمعی از مشروطه‌خواهان در هنگام تصرف مرکز مخابرات؛ میرزا حسن آشتیانی، مستوفی‌الممالک، از سیاستمداران دوره مشروطه؛ باقرخان، سردار ملی، همراه با طرفداران خود در بلوای سال ۱۳۲۶ق.؛ میرزا جهانگیر شیرازی ملقب به صور اسرافیل، از طرفداران مشروطه؛ محمدحسین امین‌الضرب، نماینده تهران در اولین دوره مجلس شورای ملی؛ تصاویر جشن ملی سال دوم مشروطه در جلوخان مجلس شورای ملی (با مشارکت انجمن زرتشتیان ایران)؛ نمایندگان تهران در مجلس اول؛ آیت‌الله سید عبدالله بهبهانی از رهبران مشروطه؛ تصاویری از تحصن‌کنندگان در سفارت انگلیس؛ عین‌الدوله، صدراعظم مظفرالدین‌شاه و از مخالفان مشروطه؛ مشیرالدوله، صدراعظم ایران در زمان امضای فرمان مشروطیت؛ سنگر ستارخان، سردار ملی؛ توپخانه دولتی در بلوای ۱۳۲۶ق. تبریز؛ شجاع‌نظام، از مخالفان مشروطه در کنار سواران خود؛ جمعی از مشروطه‌خواهان در بند اسارت پس از به‌توپ‌بستن مجلس.

سر در مجلس شورای ملی در دوره قاجار با تابلوی دارالشورای ملی ایران و عدل مظفر در بالای سر آن؛ ۱۳۲۴ق./ ۱۲۸۵ش.

۴- نمایشگاه اسناد داروسازی

محمد بن زکریای رازی پزشک، فیلسوف و شیمیدان ایرانی از بزرگترین دانشمندان جهان اسلام است. عمده شهرت وی به کشف الکل و جوهر گوگرد مربوط است. شورای فرهنگ عمومی در سال ۱۳۷۸ برای گرامیداشت یاد و نام محمد بن زکریای رازی روز ۵ شهریور را به عنوان روز داروساز و روز بزرگداشت رازی نام گذاری کرد. به همین مناسبت گروه ارتباطات آرشیوی نمایشگاهی در این زمینه و بازه زمانی دوره قاجار و پهلوی را ۳۵ عنوان و معرفی ۵۴ برگ سند تهیه و برای برگزاری نمایشگاه هم‌زمان به ۱۲ نمایندگی استانی و منطقه‌ای ارسال کرد. قدیمی‌ترین سند نمایشگاه با عنوان «گواهی فارغ‌التحصیلی میرزااحمدخان معتمد از رشته داروسازی دانشکده پزشکی بیروت در تاریخ ۵ فوریه ۱۹۱۲ م. ۱۵/ بهمن ۱۲۹۰ ش.» و «ابلاغ رونوشت تصویب‌نامه هیئت‌وزیران برای موافقت با ورود سرمایه شرکت سوئسی در تأسیس کارخانه داروسازی با مشارکت سرمایه‌گذاران ایرانی در تاریخ ۸ دی ۱۳۵۳ ش.»، جدیدترین سند معرفی شده در این نمایشگاه بود.

دیگر عناوین نمایشگاه عبارت است از:

تصمیم وزارت معارف برای ایجاد درس داروسازی در دارالفنون و تأسیس دواخانه در دارالخلافه و درخواست از وزیر مختار ایران در پاریس برای انتخاب یک معلم داروساز برای تدریس و اداره دواخانه، ۱۲۹۵ ش.؛ سوالات دکتر مکداول برای آزمون دواسازان کاشان، ۱۳۰۳ ش.؛ صورت‌جلسه آزمون از داوطلبان داروسازی در اراک و اعلام اسامی منتخبان، ۱۳۰۳ ش.؛ صورت اسامی دواسازان قزوین همراه با مشخصات دواخانه، شماره اجازه‌نامه و مدت اشتغال آنان، ۱۳۰۳ ش.؛ رونوشت قرارداد سه‌ساله دولت ایران با دکتر اشترانک برای مدیریت و تدریس داروسازی و علوم طبیعی در مدرسه صنعتی، ۱۳۰۳ ش.؛ سیاهه نمرات امتحانی دواسازان داوطلب رشت و لنگرود، ۱۳۰۴ ش.؛ اعلان اداره معارف و اوقاف گیلان به دواسازان فاقد اجازه‌نامه رسمی دولتی و داوطلبان داروسازی برای بیان زمان و مکان ثبت‌نام و حضور در آزمون رسمی دواسازان، ۱۳۰۴ ش.؛ اجازه‌نامه وزارت معارف به شکرالله درویش برای افتتاح دواخانه شرافت در تهران و اشتغال به داروسازی و دوافروشی، ۱۳۰۵ ش.؛ لایحه وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه برای تجدید قرارداد استخدام مسیو پاپاریان، معلم مدرسه داروسازی، به مدت سه‌سال، ۱۳۰۶ ش.؛ گزارشی از روند برگزاری آزمون دوافروشان کردستان و نمرات شرکت‌کنندگان در دروس امتحانی، ۱۳۰۶ ش.؛ انتقاد رئیس معارف و اوقاف کردستان از وضعیت صحیه و دوافروشی در آن منطقه، ۱۳۰۶ ش.؛ قرارداد دولت ایران با مسیو پاپاریان، تبعه دولت ترکیه برای معلمی مدرسه داروسازی، ۱۳۰۶ ش.؛ جدول اسامی معلمان مدرسه طب و داروسازی، ۱۳۰۷ ش.؛ برنامه دانشجویان سال تهیه رشته داروسازی، ۱۳۰۸ ش.؛ اسامی معلمان

مدرسه دوسازی به تفکیک اسامی درس‌ها و مدت زمان تدریس آن‌ها، ۱۳۰۸ ش.؛ رونوشت نظام‌نامه کلینیک طب و دندانسازی و لابراتوار دوسازی، ۱۳۰۹ ش.؛ آمار استادان مدرسه عالی طب و دوسازی و دندانسازی، ۱۳۰۹ ش.؛ استشهاده مدیران دواخانه‌ها و پزشکان تبریزی در خصوص مهارت و قابلیت دوسازی ابراهیم دواساز تبریزی، ۱۳۱۰ ش.؛ حکم انتصاب دکتر صادق‌خان مقدم به سمت معلمی میکروگرافی و شیمی قسمت دوسازی مدرسه عالی طب، ۱۳۱۰ ش.؛ برنامه امتحانات ورودی داوطلبان دانشکده دوسازی و دندانسازی دانشگاه تهران، ۱۳۱۴ ش.؛ پاسخ وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه به استعلام بلدیة تهران در خصوص اجازه‌نامه تأسیس دواخانه و اشتغال دانشجویان دوسازی، ۱۳۱۴ ش.؛ درخواست از ریاست اداره تعلیمات عالیہ برای استخدام و اعزام یک دواساز به بیمارستان شیبانی طبس، ۱۳۱۷ ش.؛ رونوشت تصویب‌نامه هیئت‌وزیران جهت صدور گذرنامه خدمت دکترهوشنگ نظامی برای مأموریت به فرانسه و مطالعه در کارخانه‌های داروسازی آن کشور، ۱۳۲۵ ش.؛ دانشنامه دکترای علی‌اصغر مشایخی، فارغ‌التحصیل داروسازی از دانشکده پزشکی، داروسازی و دندانپزشکی دانشگاه تهران، ۱۳۲۷ ش.؛ درخواست لابراتوار داروسازی مدیکال از مدیرکل قسمت اقتصادی وزارت دارائی برای تأمین شکر موردنیاز داروهای تولیدی خود با نرخ دولتی، ۱۳۳۰ ش.؛ صورت کشیک داروخانه‌های سیرجان، ۱۳۳۲ ش.؛ پیش‌نویس همکاری ایران با شرکت «الزا» برای همکاری در زمینه پژوهش‌های داروسازی و امکانات تولید و عرضه در ایران، ۱۳۳۶ ش.؛ رونوشت تصویب‌نامه هیئت‌وزیران برای اعطای یک قطعه نشان درجه ۲ دانش به پروفسور تایو، معاون دانشکده داروسازی دانشگاه تهران، ۱۳۳۸ ش.؛ اعلام خبر انحلال دبیرخانه دانشگاه اصفهان و ضمیمه‌شدن دانشکده داروسازی در دانشکده پزشکی در سفر وزیر فرهنگ به اصفهان، ۱۳۴۰ ش.؛ اعطای یک قطعه مدال درجه اول به یعقوب آئینه‌چی، فارغ‌التحصیل رتبه اول سال ۱۳۴۰ دانشکده داروسازی دانشگاه تهران از سوی وزیر آموزش و پرورش، ۱۳۴۵ ش.؛ اعطای یک قطعه مدال فرهنگ درجه اول به خانم مریم چادرشبحی فارغ‌التحصیل رتبه اول سال ۱۳۴۵ دوره پنج‌ساله داروسازی دانشگاه تبریز از سوی وزیر آموزش و پرورش، ۱۳۴۶ ش.؛ اساسنامه رسته پزشکی، دامپزشکی، دندانسازی و داروسازی دانشکده پلیس، مصوب شورای عالی فرهنگ، ۱۳۴۷ ش.؛ گزارش انتقادی از وضعیت مدرسه تازه تأسیس دوسازی و اشاره به کمبودهای آن.

اجازه‌نامه وزارت معارف به شکرالله درویش برای افتتاح دواخانه شرافت در تهران و اشتغال به دواسازی و دوافروشی؛ ۱۴ آبان ۱۳۰۵ ش.

۵- نمایشگاه اسناد نقش محرم در تحولات سیاسی - اجتماعی ایران

به مناسبت فرا رسیدن ایام محرم و به درخواست مدیریت کرمان نمایشگاهی با موضوع «نقش محرم در تحولات سیاسی-اجتماعی ایران» آماده‌سازی و برای آن مدیریت ارسال شد. اسناد نمایشگاه در ۴۰ عنوان ۴۵ برگه متعلق به دوره قاجار و پهلوی بود. سند با موضوع اعزام تعزیه‌خوان از قزوین به دارالخلافه در تاریخ ۲۴ شعبان ۱۲۹۹ ق. برابر با ۲۹ مرداد ۱۲۶۰ ش. قدیمی‌ترین سند و اعلامیه امام خمینی^(ره) به مناسبت اربعین حسینی، در تاریخ ۱۶ صفر ۱۳۹۹ ق. برابر با ۲۵ دی ۱۳۵۷ ش.، جدیدترین سند معرفی شده در این نمایشگاه بود. نامه صدراعظم به اعتضادالدوله، درباره برگزار نکردن تعزیه در کاشان، ۱۲۶۴ ش.؛ گزارشی درباره وقف آب روستای لیورجان، برای برگزاری مراسم تعزیه، ۱۲۹۰ ش.؛ درخواست تعیین تکلیف لباس فراشان و نسقچی‌ها برای شرکت در مراسم سوگواری در تکیه دولت، [۱۲۹۴ ق.؟]؛ درخواست اداره اوقاف ولایات ثلاث از مالیه ملایر، در خصوص تأمین هزینه تعزیه‌داری سیدالشهدا^(ع) در آن شهر و توپسرکان، ۱۲۹۵ ش.؛ دستور مستوفی‌الممالک برای مراقبت و جلوگیری از بی‌نظمی در مراسم روز عاشورا، ۱۲۹۶ ش.؛ گزارش حکومت عراق به وزارت داخله، در خصوص اعلام برگزاری مراسم تعزیه و عزاداری دهه اول محرم در

آن حوزه در کمال نظم و آرامش، ۱۲۹۹ش؛ گزارش برگزاری مراسم سوگواری حسینی در رشت، ۱۳۰۱ش؛ اعتراض همسایگان منشی سفارت فرانسه از برگزاری مراسم شادی در باغ وی در ماه محرم و بی‌اعتنایی وی به عقاید مذهبی مردم و مقررات حکومت نظامی؛ ۱۳۰۴ش؛ گزارش تلگرافی از نحوه عزاداری مردم، ۱۳۰۴ش. گزارش ابلاغ بخشنامه با موضوع دستور نظمیه تبریز، در برقراری تدابیر خاص امنیتی برای ایام عزاداری محرم و موافقت با برگزاری آن مراسم در اردبیل با رعایت آرامش، ۱۳۱۱ش؛ تصمیمات کمیسیون وزارت کشور و ایجاد محدودیت‌هایی برای وعاظ، ۱۳۱۲ش؛ گزارشی درباره جلوگیری از برگزاری مراسم روضه‌خوانی و دستگیری یک نفر تعزیه‌خوان، ۱۳۱۶ش؛ دستور تعقیب بخشدار اردکان، به دلیل جلوگیری نکردن از برگزاری مراسم عزاداری ایام محرم، ۱۳۱۷ش؛ استعلام رئیس اداره فرهنگ استان کرمان، درباره تکلیف این اداره پس از آزاد شدن تعزیه‌داری در کشور و قطع مبلغ متعذرالمصرف و کمک به آموزش، ۱۳۲۰ش؛ گزارش درباره الزام کدخدایان و ژاندارمری برای کنترل مراسم عزاداری دهه محرم، ۱۳۲۱ش؛ دستور نخست‌وزیر به استانداری‌ها درباره کنترل دسته‌جات سینه‌زنی در ایام محرم، ۱۳۲۱ش؛ گزارش شهربانی اهواز درباره وقایع رویداده در جریان برگزاری مراسم روز عاشورا، ۱۳۲۱ش؛ مقررات انتظامی شهر تهران در ماه‌های محرم و صفر، ۱۳۲۳ش؛ گزارش فرماندار بروجرد به وزارت کشور، در خصوص اعلام برگزاری آرام و منظم عزاداری ایام تاسوعا و عاشورا در آن شهر، ۱۳۳۰ش؛ صورت‌مجلس کمیسیون شورای امنیت فرمانداری بابل، درباره غیر ممکن بودن جلوگیری از حرکت دسته‌های عزاداری در ماه محرم، به علت اعتقادات عمیق مردم بابل و اجبار هیئت‌های عزاداری به اجرای آرام مراسم، ۱۳۳۰ش؛ دستور فرماندار شهرستان یزد به شهربانی این شهر، درباره مراقبت از مراسم عزاداری سیدالشهدا و جلوگیری از سوءاستفاده ماجراجویان از تجمعات، ۱۳۳۰ش؛ صورت‌جلسه کمیسیون امنیت اجتماعی شهرستان چهارمحال و بختیاری و پیشگیری‌های لازم برای حفظ نظم و آرامش آن شهرستان در روزهای تاسوعا و عاشورا، ۱۳۳۸ش؛ درخواست از اوقاف قزوین، جهت اعزام ناظر در ایام محرم، ۱۳۳۹ش؛ درخواست اعزام نیروهای نظامی کمکی، برای برقراری نظم در ایام عزاداری ماه محرم در شهرستان فسا، ۱۳۴۰ش؛ دستور اقدامات پیشگیرانه برای کنترل عزاداری‌های ماه محرم، ۱۳۴۲ش؛ گزارش رئیس شهربانی شهرضا از اقدامات به عمل آمده برای کنترل مراسم عزاداری ماه محرم در آن شهر، ۱۳۴۳ش؛ برنامه و تدابیر استانداری فارس برای برگزاری منظم و آرام آئین سوگواری محرم و اعلام آن به فرمانداری کازرون، ۱۳۴۳ش؛ گزارش برگزاری مراسم ماه محرم در شهرستان سمنان و توابع آن، ۱۳۴۳ش؛ تصمیمات کمیسیون امنیت منطقه چهارمحال و بختیاری، برای کنترل مراسم عزاداری در ماه‌های محرم و صفر و اخذ تعهد از وعاظ برای نام

نبرد از «امام خمینی (ع)» در سخنرانی‌هایشان، ۱۳۴۴ ش.؛ درخواست تقویت نیرو و تجهیز ژاندارمری اصفهان، برای کنترل بهتر ایام سوگواری محرم، به‌خصوص در روزهای تاسوعا و عاشورا، ۱۳۴۴ ش.؛ صورت‌جلسه کمیسیون امنیت اجتماعی زنجان و تصمیم‌های گرفته‌شده برای برگزاری مراسم عزاداری محرم در آن شهر، ۱۳۴۵ ش.؛ دستور استانداری خوزستان به فرمانداری شوشتر، برای تشکیل کمیسیون امنیت شهرستان و یادآوری به وعظ برای پرهیز از تحریک مردم، ۱۳۴۶ ش.؛ بخشنامه دولت از هاری، در خصوص نحوه برگزاری مراسم عزاداری ماه‌های محرم و صفر، ۱۳۵۷ ش.؛ صورت‌جلسه کمیسیون امنیت اجتماعی شهرستان دامغان و تصمیم‌های آن کمیسیون برای برگزاری مراسم محرم، ۱۳۴۴ ش.؛ نمونه دعوتنامه برای شرکت در مراسم عزاداری سالار شهیدان، [۱۳۳۳ ش.] و درخواست اجازه خرید زمین در محله کلوان برای ساخت حسینیه و برگزاری مراسم عزاداری از دیگر عناوین اسناد نمایشگاه بود.

بنای شیخ شهید محمدالحکیم بن ابی‌سید

ب

توبه برف و آلودگی، آن فرما شود که عاشورا روز زققت است، به بر نفی و در آن روز زقی و بی
 نظمی نشود و مزید آن که نگردد و کمال در نفی و در نفی و در نفی باشد که منظر باشد
 و شرفی و در نفی و در نفی و در نفی

دستور مستوفی الممالک برای مراقبت و جلوگیری از بی‌نظمی در مراسم روز عاشورا؛ آبان ۱۲۹۶ ش.

